

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

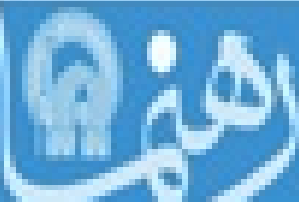
.org

.net

.ir

استان قم رضوان
موزه ایستادگی و ایستادگی

محمدباقر پورعینی

پاسخ به پرسش‌های دخترانه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهنما ۳: (پاسخی به پرسش های دخترانه)

نویسنده:

محمد باقر پورامینی

ناشر چاپی:

معاونت فرهنگی آستان قدس رضوی

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	رهنما ۳: (پاسخی به پرسش های دخترانه)
۶	مشخصات کتاب
۶	اشاره
۱۰	پاسخی به پرسش های دخترانه
۱۲	درآمد
۱۴	۱. به دختر بودن خود ببالید.
۱۶	۲. از فرصت ها سود جویید.
۱۹	۳. حیا را پاس دارید.
۲۱	۴. پوشش مناسب انتخاب کنید.
۲۷	۵. همواره دانش بجویید.
۳۰	۶. از حقوق خود آگاه باشید.
۳۲	۷. از مشورت غافل نشوید.
۳۴	۸. درخت دوستی بنشانید.
۳۷	۹. قدردان والدین خود باشید.
۴۰	۱۰. با زنان نامؤر آشنا شوید.
۴۲	۱۱. مطالعه را دست کم نگیرید.
۴۶	۱۲. خود را آماده ازدواج کنید.
۵۰	۱۳. از ارزیابی خود غفلت نکنید.
۵۲	برای مطالعه بیشتر
۵۵	درباره مرکز

رهنما ۳: (پاسخی به پرسش های دخترانه)

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: پاسخی به پرسش های دخترانه/مولف محمد باقر پور امینی .

مشخصات نشر: تهران: آستان قدس رضوی ، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۲۴ص. ۱۴×۱۲س.م

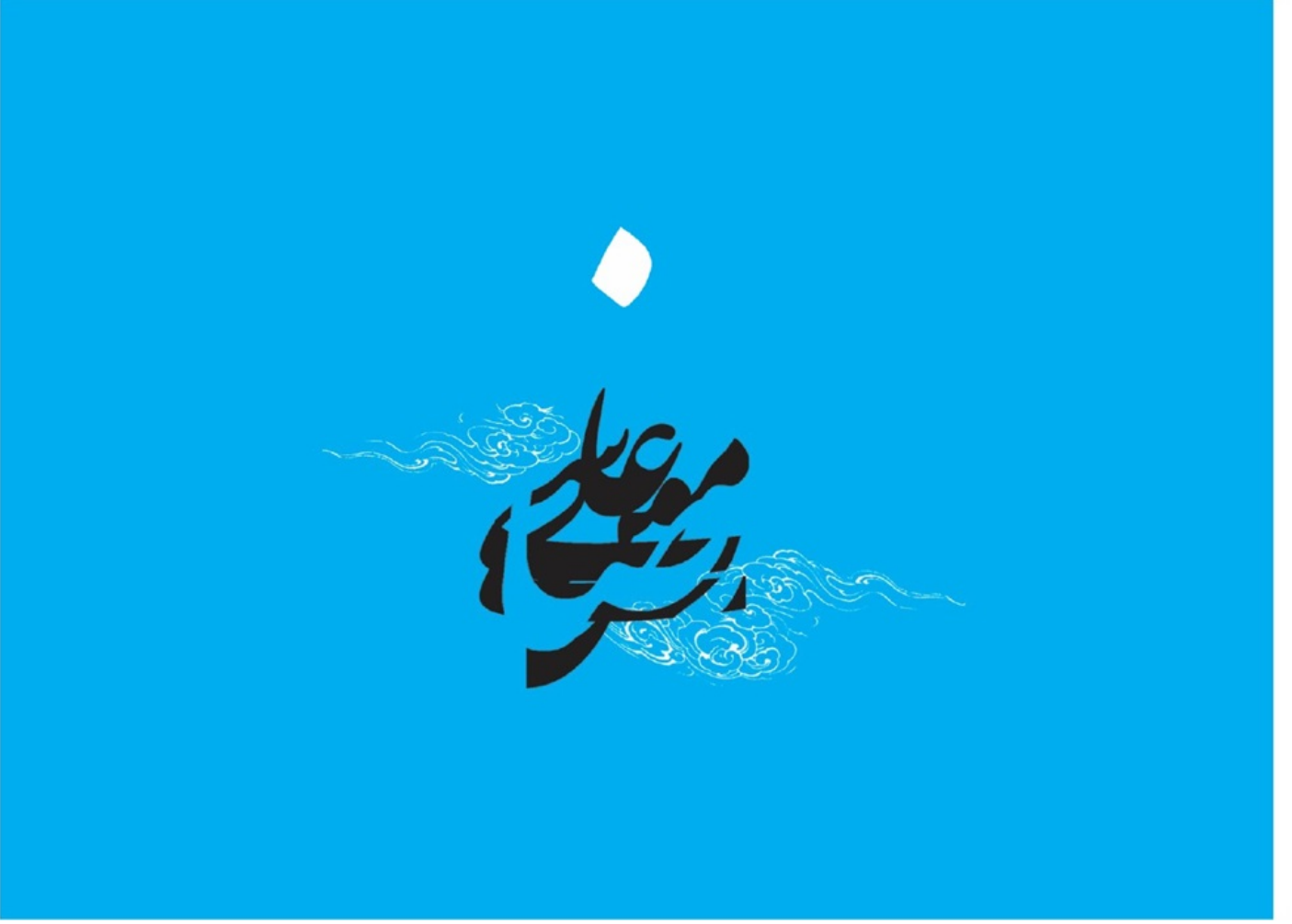
فروست: رهنما؛ ۳

وضعیت فهرست نویسی: در انتظار فهرستنویسی (اطلاعات ثبت)

شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۹۴۶۹۹

ص: ۱

اشاره

پاسخی به پرسش های دخترانه

این پرسش ها پیش روی نویسنده بوده است و برای دادن پاسخی به آن ها، نوشته حاضر را نگاشته است:

۱. چرا دختران باید به دختر بودن خود بیالند؟ مگر دختر بودن افتخار است؟
۲. گذر لحظه ها را چگونه برای خود مهم سازیم؟
۳. حیا و حجاب در قرآن و روایات چه معنا و مصداقی دارند؟
۴. چرا زن باید از حقوق خود آگاه باشد و چگونه راه مشورت در پیش گیرد؟
۵. زنان نامور کیان اند؟ کتابی برای معرفی شخصیت و سبک زندگی این عزیزان می خواهم.
۶. برای مطالعه ای دلچسب، چند کتاب شسته رفته معرفی کنید.
۷. برکات ازدواج و خطرات مجردماندن چیست؟

ص: ۵

زن، همچون مرد، تکامل پذیر است و قرآن هر گاه از ارزش های والای انسانی سخن می گوید، از زنان، همسان مردان یاد می کند؛ بدان حد که هر دو می توانند به مقامات انسانی و معنوی دست یابند؛ مقاماتی همچون اسلام، ایمان، طاعت، راست گویی، شکیبایی، انس با خدا، خویشتن داری و یاد خدا برای هر زنی به دست آمدنی است. (۱) طبیعی است که عمل صالح او نیز، همچون مرد، پیامد و

ره آوردی این دنیایی و آن سرایی خواهد داشت: [مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَ لَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ.] (= هر مرد و زنی که کاری نیکو انجام دهد، اگر ایمان آورده باشد، زندگی خوش و پاکیزه ای به او خواهیم داد و پاداشی بهتر از کردارشان.) (۲)

ص: ۷

۱- احزاب، ۳۵.

۲- نحل، ۹۷.

پیامبر اسلام، همچون همه انبیا، هدایت مردم را با دو هدف آغاز و دنبال کردند: اول، آشناساختن مردم با معارف الهی و دوم، کامل کردن اخلاق جامعه؛ یعنی تعلیم کتاب و حکمت از یک سو و تزکیه نفوس مردم از سوی دیگر؛ از این رو، می توان رسالت پیامبر را این گونه بیان داشت: او برای تعلیم و تربیت و تزکیه آمد تا در بخش نظری، جامعه را به علوم الهی و صحیح رهنمون سازد و در بخش عملی، مردم را به طهارت روح برساند؛ آن گونه که قرآن می فرماید: أَوْ يَعْلَمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ. [۱]

مخاطب چنین حرکت هدایت بخشی، جان انسان خواهد بود، نه بدن او. از این رو، زن و مرد، هر دو همسان هم، مخاطب پیام پیامبر خواهند بود. محور تعلیم و تعلم، جان آدمی است، نه بدن و نه مجموع جان و بدن. آن که عالم می شود، روح است و روح نه مذکر است

ص: ۸

و نه مؤنث. پس، آنچه با کمال آدمی سروکار دارد، نظیر مسائل علمی، اعتقادی و اخلاقی، در آن، میان مرد و زن تفاوتی نیست؛ اما چون از مسائل اجرایی و تقسیم کار سخن به میان می آید، به دلیل خصوصیات طبیعی و بدنی هریک، وظایف مشترک و مختص معنا پیدا می کند؛ ولی تفاوت وظایف، نقشی در میزان تکامل آن دو نخواهد داشت. (۱) با این درآمد، مسائل مهم دختران مسلمان را با محور پیام پیامبر پاسخ می گوئیم:

۱. به دختر بودن خود ببالید.

زمانی، غالب جامعه عرب، زن را مایه عار می دانست و از دختر، نفرت داشت و حتی او را

زنده به گور می ساخت. (۲) در چنین محیطی، اسلام جایگاه انسانی زن را احیا کرد و او را

ص: ۹

۱- عبدالله جوادی آملی، توصیه ها، پرسش ها و پاسخ ها، ص ۱۸۵.

۲- نحل، ۵۹.

ریحانه، یعنی شاخه گلی ظریف، نامید. (۱) یکی از ارمغان های زیبای پیامبر شخصیت دادن به دختر و زن است؛ بدان حد که ایشان می فرمودند: «دختران خجسته اند و دوست داشتنی.» (۲) «بهترین فرزندان شما،

دخترانتان اند.» (۳) «از خوش قدمی زن این است که نخستین فرزندش، دختر باشد.» (۴) «دختر خوب فرزندی است مهربان، مددکار، مونس، بابرکت و دورکننده حسرت.» «کسی که دختر دارد، مشمول نصرت و برکت و آمرزش خدا خواهد بود.» وقتی به نبی خاتم بشارت دختر می دادند، می فرمودند: «گلی است که خدا روزی اش می دهد و تأمین او با خداست.» (۵) بر دختر بودن خود بیالید و برای رشد و زیبایی معنوی خود

ص: ۱۰

۱- . حرّ عاملی، وسایل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۲۰.

۲- . مسند احمد، ج ۲، ص ۱۹۱.

۳- . وسایل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۰۳.

۴- . مجلسی، بحار الانوار، ج ۶۱، ص ۱۱۰.

۵- . بحار الانوار، ج ۱۰۱، ص ۹۸.

تلاش کنید و از آن دسته دخترانی باشید که پیامبر درباره ایشان فرمودند: «چه خوب فرزندان‌اند، دختران محبوب.»^(۱)

۲. از فرصت‌ها سود جویید.

پس تو را هر لحظه مرگ و رجعتی است مصطفی فرمود دنیا ساعتی است^(۲).

با هر فرصتی که از دست می‌رود، شانس رسیدن به پیروزی کمتر می‌شود و در نتیجه، زمینه برای رکود و ایستایی فراهم می‌آید. باور کنیم زندگی کوتاه‌تر از آن است که دست کم گرفته شود. پیامبر اعظم می‌فرمودند: «در قیامت برای هر روز از ایام عمر بندگان، ۲۴ پرونده به تعداد ساعت‌های شبانه روز می‌گشایند. بنده، پرونده‌ای را پُر از روشنی و سرور

ص: ۱۱

۱- شوشتری، انوارالنعمانیه، ج ۲، ص ۱۹۰.

۲- مثنوی معنوی.

می یابد و از دیدنش چنان حدی از شادی و سرور به وی دست می دهد که اگر بر دوزخیان تقسیم شود، احساس کردن رنج آتش را از آنان می ستاند: و این، ساعتی است که پروردگارش را در آن، اطاعت کرده است. سپس، پرونده ای دیگر می گشایند و بنده، آن را تاریک و بدبو و ترس آور می بیند و از مشاهده اش چنان بی تابی و ترسی به وی دست می دهد که اگر بر بهشتیان تقسیم شود، خوشی را از آنان باز می ستاند: و این، لحظه ای است که پروردگارش را در آن، نافرمانی کرده است. سپس، پرونده ای دیگر برایش می گشایند و آن را تهی می بیند؛ نه چیزی در آن است که او را شادمان کند و نه چیزی که ناراحتش سازد: و این، ساعتی است که خواسته یا به کارهای مباح دنیایی، سرگرم بوده است. آن گاه به جهت از دست دادن این لحظه ها، احساس حسرت و تأسف به وی دست می دهد؛ چراکه می توانست آن را از نیکی های

بی شمار پُر سازد. این سخن خداوند «آن [روز] روزِ حسرت خوردن است» (۱) بدین اشاره دارد. (۲)

استفاده از فرصت‌ها راهی برای رسیدن به قلّه کمال است و بیشترین تلاش باید برای رصد و مهار و استفاده از فرصت‌ها باشد. فرصتِ جوانی غنیمتی زودگذر است. لحظات زندگی را جدی بگیرید و فرصت جوانی را دریابید؛ جوانی نسیم رحمت است؛ آن گونه که محمد مصطفی می فرمودند: *إِنَّ لِرَبِّكُمْ فِي أَيَّامِ دَهْرِكُمْ نَفَحَاتٌ أَلَا فَتَعَرَّضُوا لَهَا*. (= در ایام زندگی تان، نسیم‌های رحمتی می وزد. مراقب باشید خود را در معرض آن قرار دهید). (۳)

گفت پیغمبر که نَفَحَاتِ هَای حَقِ اَندرین ای---ام می آرد سَب---ق

گوش و هَش دارید این ای---ام را در ربایید این چنین نَفَحَاتِ را

ص: ۱۳

۱- . تغابن، ۹.

۲- . ابن فهد حلّی، عده الداعی، ص ۱۱۳.

۳- . بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۲۲۱.

نفعه آمد مر شما را دید و رفت هر که را می خواست جان بخشید و رفت

نفعه دیگر رسید، آگ---اه باش تا ازین هم وانمانی، خواج---ه---ت---اش(۱)

۳. حیا را پاس دارید.

حیا سرچشمه همه زیبایی هاست(۲) و در نبود حیا، هیچ کار زیبایی انجام نشده و هیچ کار زشتی ترک نمی شود.(۳) پیامبر می فرمودند:
الإسلام عُرْيَانٌ فَلْيَأْشِهْ الْحَيَاءَ. (= اسلام عریان است و حیا لباس آن است).(۴) حیا همان دگرگونیِ حال و انکسار و دوری گزینی از کار زشت

ص: ۱۴

۱- . مثنوی معنوی.

۲- . تحف العقول، حرّانی، ص ۸۴.

۳- . بحارالانوار، ج ۳، ص ۸۱.

۴- . آمدی، غررالحکم، ح ۲۹۹۷.

است؛^(۱) به خصوص آنکه انسان، احساس کند که ناظری او را می بیند و آگاهی و نظارت خداوند^۱ عامل برانگیختن حیاست. رسول خدا می فرمودند: فَاسْتَحْيُوا الْيَوْمَ أَنْ يَطَّلِعَ اللَّهُ عَلَى شَيْءٍ مِنْ أَمْرِكُمْ. (= شرم کنید امروز، از اینکه خداوند از تمام امور شما مطلع است).^(۲)

بزرگ ترین سرمایه دختر و زن مسلمان، حیا اوست که ثمره آن، مهار شهوت و تضمین عفت او خواهد بود. یکی از مظاهر حیا را می توان در آمدوشد دختران و زنان در جامعه دانست و بی شک، اختلاط، برای عفت و پاکی خطرناک است. وقتی رسول خدا شنیدند که در راه ها و مسیرها، زنان و مردان به صورت مختلط آمدوشد می کنند، به زنان توصیه فرمودند که در کنار راه حرکت کنند.^(۳) درنگ در نوع برخورد موسی با دختر شعیب و

ص: ۱۵

۱- فخرالدین طریحی، مجمع البحرین، ج ۱، ص ۶۱۱.

۲- بحارالانوار، ج ۱۹، ص ۳۳۳.

۳- متقی هندی، کنز العمال، ج ۱۶، ص ۳۸۸.

شیوه راه رفتن این دختر که با حیا آمیخته بود نیز برای زنان الهام بخش است.^(۱)

۴. پوشش مناسب انتخاب کنید.

پوشیدگی زن در مقابل نامحرم و دوری از جلوه گری و خودنمایی، تضمین کننده سلامت زن و جامعه است. قرآن، همپای توصیه به مردان در دوری از چشم چرانی و رعایت پوشش بدن از نامحرم، به زنان نیز توصیه می کند که دیدگان خود را فرو خوابانند و عفت پیشه سازند و لباسی مناسب بر تن کنند. به این دو آیه دقت کنید: «ای پیامبر، به همسران و دختران و زنان مؤمن بگو، پوشش های بلند (جلباب) خود را بر خویش فرو افکنند.»^(۲) «به زنان مؤمن بگو، دیدگان خود را فرو خوابانند و عفت پیشه سازند و دامن خود را از بیگانگان

ص: ۱۶

۱- . نک: قصص، ۲۵.

۲- . احزاب، ۵۹.

بپوشانند و زیور خویش را جز برای شوهران و سایر محارم، آشکار نکنند، مگر آنچه پیداست؛ و روسری های (خُمُر) خویش را به گریبان ها اندازند تا سر و گردن و سینه و گوش ها پوشیده باشد و پاهایشان را [چنان] به زمین نکوبند که آنچه از زینت پنهان می کنند، معلوم شود.»(۱)

درباره این دو آیه، به چند نکته توجه کنید:

۱. جلباب، پوششی چادرمانند، گشاد و پارچه ای است و با روسری کوچک و خُمَر متفاوت است. جلباب همچون مقنعه ها و روسری های بزرگ، سر و همه بدن را می پوشانیده است.(۲) خداوندU در آیه نخست، با بیان جلباب، به پوشاندن سر و گردن و بدن زنان اشاره دارد.

۲. خُمَر جمع خمار و به معنای روسری و سرپوش است(۳) و خداوندU در آیه دوم، از

ص: ۱۷

۱- . نور، ۳۱.

۲- . شیخ طوسی، التبیان، ج ۸، ص ۳۶۱؛ المیزان، ج ۱۶، ص ۳۶۱.

۳- . راغب اصفهانی، المفردات فی غرائب القرآن، ص ۱۵۹.

دختران و زنان مؤمن خواسته است که به وسیلهٔ خمار، سینه و گریبان (جیب) خود را بپوشانند. مرحوم طبرسی دربارهٔ این آیه می نویسد: «زنان مدینه، اطراف روسری های خود را به پشت سر می انداختند و سینه، گردن و گوش های آنان آشکار می شد. براساس این آیه، آنان موظف شدند اطراف روسری خود را به گریبان ها بیندازند تا این مواضع نیز مستور باشد.»^(۱) ابن عباس نیز دربارهٔ تفسیر این آیه، می گوید: «یعنی زن باید مو، سینه، دور گردن و زیر گلوی خود را بپوشاند.»^(۲)

۳. قرآن در پاسخ به ضرورت پوشش نیز چنین می فرماید: [ذَلِكَ أَذُنِي أُنَّ يُعْرِفْنَ فَلَا يُؤْذِينِ]. (= بدین وسیله شناخته می شوند [که اصالت خانوادگی دارند؛] پس، با آزار و تعقیب

ص: ۱۹

۱- امین الاسلام طبرسی، مجمع البیان، ج ۸، ص ۲۱۷.

۲- همان.

۴. پیامبر به اَسْمَاء فرمودند: «اَسْمَاء، وقتی زن بالغ شد، شایسته نیست که [در برابر نامحرم] جز صورت و دست هایش دیده شود.» (۲)

۵. پوشش اسلامی به معنای زندانی کردن و قراردادن زن در پشت پرده و در نتیجه، مشارکت نکردن در فعالیت های اجتماعی نیست؛ بلکه پوشش بدان معناست که شما به عنوان دختر و زن مؤمن، در معاشرت با مردان، بدن خود را بپوشانید و به جلوه گری و خودنمایی نپردازید و مشارکتان در فعالیت ها، بر اصول انسانی و اسلامی استوار باشد. (۳)

۶. بسیاری از جامعه شناسان، حجاب زن را مقتضای طبیعی جامعه بشری معرفی

ص: ۲۰

۱- احزاب، ۵۹.

۲- سنن ابی داود، ج ۴، ص ۶۲.

۳- مرتضی مطهری، مسئله حجاب، ص ۷۳؛ تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۴۰۱.

کرده اند. مونتسکیو می نویسد: «قوانین طبیعت حکم می کند که زن، خوددار باشد؛ زیرا مرد را با تهوّر آفریده اند و زن، نیروی خودداری بیشتری دارد. بنابراین، تضادّ بین آنان را می توان با حجاب از بین بُرد و براساس همین اصل، تمام ملل جهان معتقدند که زنان باید حیا و حجاب داشته باشند.»^(۱)

آنچه در پوشش مهم است، رعایت عفت، حیا، دوری از معاشرت با مردان بیگانه و پرهیز از نگاه چشم های نامحرم است؛ در غیراین صورت اگر نوع دوخت و جنس پارچه، دختران و زنان را به پوشیدن لباس های نازک و چسبان سوق دهد و جلوه گری و خودنمایی را ترویج کند، با پدیده ای به نام پوشیده های برهنه روبه رو هستیم. گاه، در جامعه، دختران و زنانی دیده می شوند که به ظاهر، چادر یا مانتو، پوشیده اند؛ ولی درواقع برهنه اند! پیامبر چنین زنانی

ص: ۲۱

۱- . علی اکبر علویقی، زن در آئینه تاریخ، ص ۱۱۵.

را «کاسیات عاریات» می نامند و در وصفشان می گویند: «آنان زنانی اند که پوشش دارند، اما برهنه اند. آنان به کج راه می روند و دیگران را به کج روی تشویق می کنند»^(۱). پوشش منهای عفت و حیا، همان پوشیدگی برهنه را به دنبال دارد. شهیدمطهری در تبیین این پدیده چنین می گوید: «حرکات و سَکَنات انسان گاهی زبان دار است: گاهی وضع لباس و راه رفتن و سخن گفتن زن، معنادار است و به زبان بی زبانی می گوید که دلت را به من بده، در آرزوی من باش و مرا تعقیب کن»^(۲).

۵. همواره دانش بجوید.

همواره با دانش و علم مأنوس باشید؛ چون «خداوند^۱ درجهٔ آنانی را بالا می برد که ایمان

ص: ۲۲

۱- محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج ۲، ص ۹۹۴.

۲- مسئلهٔ حجاب، ص ۱۶۳.

آوردند و از علم بهره مند شدند.»^(۱) هیچ وقت از یادگیری و دانش آموزی خسته نشوید و به فکر دانش آموختگی نیفتید. این توصیه پیامبر را همواره به یاد داشته باشید که می فرمودند: «چهار چیز است که هر باهوش و خردمندی، باید به آن پایبند باشد: شنیدن دانش، حفظ کردن، نپردادن و عمل به

دانش.»^(۲) هر ظرفی وقتی چیزی در آن می گذارند، گنجایش خود را از دست می دهد؛ مگر ظرف دانش که با افزودن آن، گنجایشش بیشتر می شود.^(۳)

علم آموزی همگانی است و دختران، همسان پسران، در کسب این فضیلت برابرند. پیامبر می فرمودند: «زنان انصار، خوب زنانی اند: شرم و مانع فقاقت آنان در دین

ص: ۲۳

۱- . مجادله، ۱۱.

۲- . بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۱۶۲.

۳- . نهج البلاغه، حکمت ۲۰۵.

نمی شود.»^(۱) بهترین مطالبی که شایسته است جوانان یاد بگیرند، چیزهایی است که در بزرگ سالی بدان نیاز دارند تا بتوانند در زندگی اجتماعی، از آموخته های دوران جوانی خود استفاده کنند.^(۲)

علم، بال است مرغِ جان—ت را بر سپهر او برد روانت را

علم، دل را به جای ج—ان باشد سرِ بی علم بدگمان باشد

علم، نور است و جهل، تاریکی علم راحت برد ز تاریکی^(۳)

ص: ۲۴

۱- احمد محمد، المراه فی القرآن و السنه، ص ۳۹.

۲- ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، ج ۲۰، ص ۳۳۳.

۳- اوحدی.

۶. از حقوق خود آگاه باشید.

خودآگاه باشید. شما به عنوان دختر و زن مسلمان، در محیط خود نقش‌های مشخص شده‌ای دارید؛ زن به مانند مرد، مسئولیت اجتماعی دارد و در فرهنگ قرآن، به هدایتگری، امر به معروف، بازدارندگی از زشتی‌ها و ناهنجاری‌ها، در همه زمینه‌ها می‌پردازد: [وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ الْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ يُطِيعُونَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ]. (= مردان و زنان باایمان، دوستان یکدیگرند که به کارهای پسندیده‌ی وامی دارند و از کارهای ناپسند، باز می‌دارند و نماز برپا می‌کنند و زکات می‌دهند و از خدا و پیامبرش فرمان می‌برند. آنان اند که خدا به زودی مشمول رحمتشان قرار خواهد داد که خدا توانا و حکیم است.) (۱) در اِحيای این حق خود،

ص: ۲۵

بیشتر تأمل کنید.

قرآن وقتی از «ابرار» یاد می کند، به زندگی زوج جوان حضرت امیرمؤمنان و حضرت فاطمه اشاره کرده و پس از بیان ویژگی این دو در «ایمان به خدا» و «ایمان به روز جزا»، از انفاقشان در راه خدا یاد می کند: [و يُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا. إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ، لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا] (= و برای دوستی خدا، به فقیر و اسیر و طفل یتیم طعام می دهند و [می گویند] فقط برای رضای خدا به شما طعام می دهیم و از شما هیچ پاداش و سپاسی هم نمی طلبیم).^(۱)

ص: ۲۶

۱- انسان، ۹۸.

۷. از مشورت غافل نشوید.

از داشتن مشاوره دانا خود را محروم نکنید. تمام انسان‌های موفق، مشاوره اعتماد‌پذیر داشته‌اند. به هر حال، راهی که شما می‌خواهید طی کنید و هدفی که می‌خواهید به آن برسید، احتمالاً پیش از شما هم دیگرانی در آن راه، رفته‌اند و به آن هدف رسیده‌اند. مشورت با رفته‌ها و رسیده‌ها، کمک‌شایانی برای شماست.

حضرت رضا می‌فرمودند: «عقل پدرم را با عقول بقیه مردم نمی‌شد سنجید؛ باین حال، گاهی با غلامان خود مشورت می‌کرد. به وی می‌گفتند که با چنین فردی مشورت می‌کنی؟! می‌فرمود که چه بسا خداوند زبان او را به مصلحت می‌گشاید. چه بسیار که آنان چیزهایی به حضرت تذکر می‌دادند و حضرت آن‌ها را در کشت و زرع خود

به کار می بست.» (۱) این سخن پیامبر را فراموش نکنید: «نه کسی از مشورت، بدبخت شده و نه خودرأی، خوشبخت.» (۲) از اتهام نادانی در مشورت نترسید و بدانید که «هیچ پشتیبانی اعتمادپذیرتر از مشورت نیست.» (۳)

مشورت ادراک و هشیاری دهد عقل ها مر عقل را یاری دهد

گفت پیغمبر: «بکن ای رأی زن مشورت»، کالمُستشار المؤمن (۴)

ص: ۲۸

۱- . بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۱۰۱.

۲- . اسماعیل بن محمدالعجلونی، کشف الخفاء، ج ۱، ص ۴۲۲.

۳- . برقی، المحاسن، ج ۲، ص ۴۳۵.

۴- . مثنوی معنوی.

۸. درخت دوستی بنشانید.

دوست آینه تمام نمای دوست است. در انتخاب دوستان دقت کنید: دوستان پاک را برگزینید و از دوستان ناپاک فرار کنید.

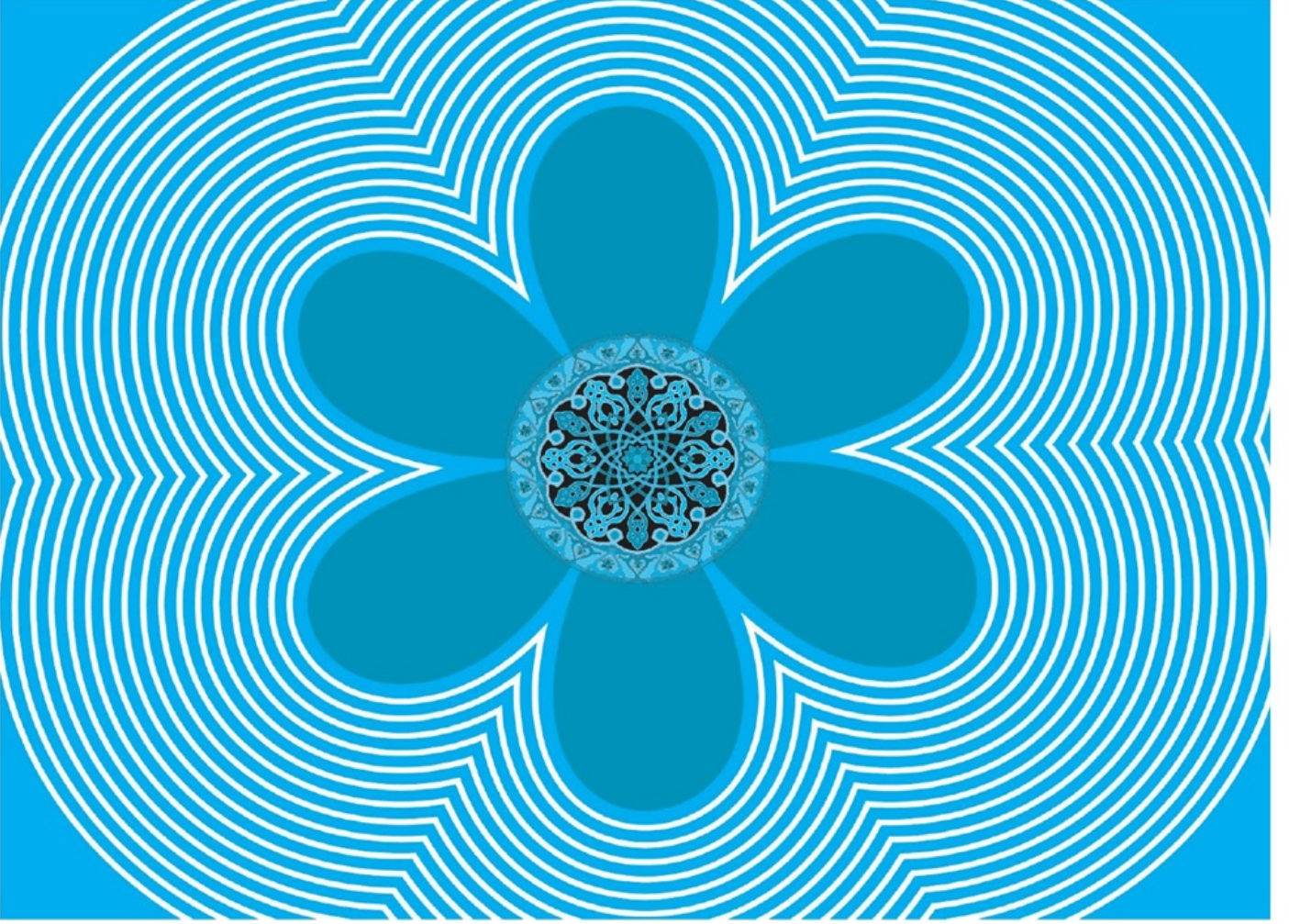
درخت دوستی نشان که کام دل به بار آرد نهال دشمنی برکن که رنج بی شمار آرد(۱)

با کسانی آمدوشد کنید که خدا باور و خودباور و خودساخته اند. حقیقت این است که انرژی مثبت و نیروی درونی آدم ها، تاحدی مسری است: مهم آن است که کنارشان باشید. ضمن اینکه چیزهای بسیاری می شود از همین همنشینی های ساده، آموخت.

تو اول بگو با کیان زیستی پس آنگه بگویم که تو کیستی

«شخص به آیین دوست خود است. پس، باید هر کدام از شما بنگرد که با چه کسی

ص: ۲۹

دوستی می کند.»(۱) پیامبر اکرم با بیان جمله ای مهم، از ویژگی های دوست خوب، چنین یاد می کنند: إِذَا رَأَيْتَ مِنْ أُخِيكَ ثَلَاثَ خِصَالٍ فَارْجِهَ: الحياء و الأمانة و الصدق و اذا لَمْ تَرَهَا فلا ترجه. (= اگر در دوست خود این سه خصلت را دیدی، به او امید داشته باش: حیا و امانت و راستی؛ در غیراین صورت، به او امیدوار مباش.)(۲) این ویژگی ها را برای شناخت دوست در نظر بگیرد: ۱. راستی در همه امور؛ ۲. همراز و محرم اسرار؛ ۳. سازگار و اهل مدارا؛ ۴. صمیمی و نزدیک،

۵. حامی و یاور.(۳) البته به این نکته هم توجه کنید: برای دوستی خود مرزی قرار دهید؛

ص: ۳۱

۱- . حرّ عاملی، وسائل الشیعه، ج ۸، ص ۴۳۰.

۲- . کنز العمال، ج ۹، ص ۲۶.

۳- . محمدرضا کاشفی، نگاهی قرآنی به دوست و دشمن، ص ۷۳.

چراکه «تنهایی از همنشین بد بهتر است.»^(۱)

یار بد چون رست در تو مهر او هین ازو بگریز و کم کن گفت و گو

برکن از بیخش که گر سر برزند مر تو را و مسح--دت را برکن--د^(۲)

۹. قدردان والدین خود باشید.

در خوبی کردن و گُرنش و فروتنی به پدر و مادر خود، کوتاهی نکنید. نیکی به والدین مهم ترین تکلیف الهی تلقی می شود؛ به گونه ای که بعد از توحید از آن یاد می شود؛ همچنان که مسئله عقوق، بعد از شرک و وزیدن به خدا، از گناهان بزرگ کبیره است.^(۳) شخصی از پیامبر

ص: ۳۲

۱- نیشابوری، مستدرک حاکم، ج ۳، ص ۳۴۴.

۲- مثنوی معنوی، دفتر ۴، بیت ۱۳۸۳.

۳- [قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا]، انعام، ۱۵۱.

درباره دوست داشتنی ترین کار از نظر ایشان سؤال کرد و آن حضرت، نخست به گزاردنِ نماز اول وقت اشاره فرمودند و آنگاه، از نیکویی به پدر و مادر یاد کردند.

روزی خواهر رضاعی پیامبر اکرم به نزد آن حضرت آمد. ایشان وقتی به او نگریستند، از او شادمان شدند و ملحفه شان را گسترده و او را بر آن نشانده؛ سپس روی کردند و با او با گشادگیِ چهره سخن گفتند... خواهر رضاعی برخاست و رفت و برادر رضاعی پیامبر آمد. رسول خدا رفتاری که با خواهر کرده بودند، با او نکردند. به حضورش عرض کردند: «ای رسول خدا، با خواهر رفتاری کردی که با او، درحالی که مرد است، نکردی؟!» فرمودند: «چون او به پدر و مادرش، نیکوکارتر از برادرش بود.»^(۱)

خداوند شکر والدین را مانند شکر خویش، واجب کرده است. شکر والدین شکر خداست؛

ص: ۳۳

۱- . کلینی، کافی، ج ۲، ص ۱۶۱.

چون منتهی به سفارش و امر خدای تعالی است. پس شکر پدر و مادر عبادت خدا و شکر اوست. (۱) فردی از پیامبر خدا سؤال کرد: «حق پدر بر فرزند چیست؟» حضرت فرمودند: «اول، او را با نام صدا نکنند؛ دوم، در راه رفتن از او جلو نیفتد؛ سوم، قبل از او ننشیند؛ چهارم، کاری انجام ندهد که مردم پدرش را فحش بدهند.» (۲) این نکته نیز شایان توجه است: از شکر کردنِ مادر و توجه ویژه به او غفلت نکنید. شخصی به حضور پیامبر رسید و دربارهٔ نیکی به پدر و مادر، از آن حضرت پرسش کرد. ایشان فرمودند: «به مادر نیکی کن، به مادر نیکی کن، به

مادر نیکی کن.» و سه بار نیز فرمودند: «به پدرت نیز نیکی کن.» پیامبر پیش از آنکه نیکی کردن به پدر را ذکر کنند، از مادر آغاز کردند. (۳)

ص: ۳۴

۱- .المیزان، ج ۱۶، ص ۳۲۴.

۲- .بحارالانوار، ج ۷۴، ص ۴۵.

۳- .کافی، ج ۲، ص ۱۶۲.

۱۰. با زنان نامور آشنا شوید.

جوانی فصل الگوگیری و قهرمان پرستی است و این ویژگی، با تحسین و تمجید شدید الگو همراه است. جوانان در زندگی در پی یافتن گمشده خود هستند و با یافتن الگوی دلخواه، خود را با او مقایسه می کنند و می خواهند به رنگ وی در آیند. به واقع، قهرمان پرستی دختر جوان ریشه در ارزش پرستی او دارد و قرآن، با توجه به این نیاز، به زندگی جوانانی چون حضرت ابراهیم، (۱) اسماعیل، (۲) موسی، (۳) مریم، (۴) یحیی و یوسف (۵) و پیامبران دیگر اشاره

ص: ۳۵

۱- انبیا، ۶۰.

۲- صافات، ۱۰۱ و ۱۰۲.

۳- قصص، ۱۴.

۴- آل عمران، ۳۷.

۵- یوسف، ۲۳ و ۳۲.

می‌کند و نمونه‌هایی از زندگی جوانان و شیوه‌ جوانی کردن آنان را به نسل نو می‌آموزد و همگان را به سرمشق‌گیری از زندگی آنان ترغیب می‌سازد.

آشنایی با زندگی زنان بزرگ و موفق تاریخ که الگوهای کامل و مطلق زندگی زنان هستند، گامی برای تضمین سلامت زندگی شماست. زنان والایی نظیر آسیه، مریم، حضرت زهرا، زینب کبری و حضرت معصومه از چهره‌های شاخص عالم اند که مطالعه‌ حیات معنوی و اجتماعی ایشان، راز و رمز موفقیت در زندگی را به شما نشان می‌دهد و انگیزه لازم را برای بهتر زیستن، در دل و ذهنتان تقویت می‌کند. خواندن مجموعه یازده جلدی بانوان ابرار را به شما توصیه می‌کنیم. در این مجموعه، از ده چهره زن نامور تاریخ یاد شده است: هاجر، فاطمه بنت آسد، نرگس، فضّه، حمیه مصفا، مریم، آسیه، ام سلمه، فاطمه بنت حسن، حوا و خدیجه

۱۱. مطالعه را دست کم نگیرید.

کتاب خوانی را جزئی از برنامه خودتان قرار دهید. دست به کار شوید و برای کتاب خواندن، البته کتاب های غیردرسی، جای مناسبی در زندگی تان باز کنید. دو اصل زیر را سرلوحه این اقدام بدانید:

۱. خوب کتاب خواندن: خواندن کتاب، هم به صورت انفرادی مطلوب است و هم به صورت تیمی. برای صورت دوم، توصیه می کنیم که چند نفر از دوستان خوب و هم سن و سال خودتان را گرد هم آورید و تیمی تشکیل دهید. پس از انتخاب کتاب های مدنظرتان، برای مطالعه آن ها برنامه ریزی کنید. بهتر است تعداد اعضای تیم شما سه تا پنج نفر باشند. بخش های مختلف هر کتاب را بین اعضای این گروه تقسیم کنید. هر کدام از اعضا، بخش مربوط به خود را علاوه بر مطالعه بخش های دیگر، دقیق تر مطالعه کند. به ترتیب، بخش های مختلف کتاب را در جلسه، بحث و بررسی کنید. در این همخوانی، همه اعضای تیم تلاش

می‌کنند مطالب کتاب را با کمک یکدیگر، به خوبی دریافت کنند.

۲. کتاب خوب خواندن: در انتخاب کتاب خوب، دقت کنید و هر کتابی را شایسته مطالعه ندانید. مشورت، بهترین راهنمای شماست. این آثار را در دو بخش مطالعات زنان و عمومی، برای مطالعه سفارش می‌کنیم:

مطالعات زنان:

- پژوهشی در فرهنگ حیا، عباس پسندیده، قم: دارالحدیث، ۱۳۸۴.

- زن از دیدگاه امام علی، محمدتقی جعفری.

- زن در آئینه جلال و جمال، عبدالله جوادی آملی.

- نظام حقوق زن در اسلام، مرتضی مطهری، قم: صدرا، ۱۳۸۴.

ص: ۳۸

- زن و بازیابی هویت حقیقی، گزیدهٔ بیانات مقام معظم رهبری.

- شخصیت زن از دیدگاه قرآن، هادی دوست محمدی، تهران: بین الملل، ۱۳۸۰.

- پوشش زن، از مجموعهٔ چلچراغ حکمت، علی محمد آشنانی.

- مسئلهٔ پوشش، حسن ابراهیم زاده.

عمومی:

- از ژرفای نماز، آیت الله خامنه ای، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

- فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی، غلامعلی حداد عادل، تهران: سروش.

- تو از بهشت آمده ای، فریبا کلهر، تهران: سروش.

- گناه شناسی، محسن قرائتی، تهران: پیام آزادی.

- همنام گل های بهاری، دربارهٔ شخصیت پیامبر، حسین سیدی، قم: نسیم اندیشه، ۱۳۸۵.

ص: ۳۹

- جلوه های رفتاری حضرت زهرا، عذرا انصاری، قم: بوستان کتاب، ۱۳۷۲.

- آفتاب در حجاب، درباره زندگی حضرت زینب، سیدمهدی شجاعی، تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۷۷.

- پروین اعتصامی، مهناز بهمن، تهران: مدرسه، ۱۳۸۲.

- حدیث بیداری، حمید انصاری، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.

- استاد عشق، ایرج حسابی، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۱۲. خود را آماده ازدواج کنید.

ازدواج را به تأخیر نیندازید و مقهور گذر زمان نشوید؛ زیرا ازدواج حادثه شیرین و تحول به یادماندنی دوران جوانی شماست و به فرموده پیامبر، هیچ بنیادی در اسلام، نزد

ص: ۴۱

خداوند محبوب تر از ازدواج نیست. (۱) با ازدواج، صفا، محبت و شیدایی می شکفتد و حیاتی سبز، همراه با مسرات معنوی و لذت های سالم، آغاز می شود. آدمی چنان آفریده شده است که به طور فطری، به ازدواج و سامان دادن خانواده رهنمون می شود. کسانی که تن به ازدواج نمی دهند و از این «سنت الاهی» سرپیچی می کنند، نوعی خامی در وجودشان باقی می ماند و بسیاری از گونه های وجودی شان شکوفا نمی شود. به گفته استاد مطهری، «نوعی پختگی هست که جز در پرتو ازدواج، پیدا نمی شود.» (۲)

ازدواج اولین مرحله خروج از خود طبیعی فردی و توسعه پیدا کردن شخصیت انسان است و کسانی که این دوران را نگذرانده اند، تا آخر عمر نوعی خامی و بیجگی در آن ها وجود داشته

ص: ۴۲

۱- . وسایل الشیعه، ج ۱۴، ص ۳.

۲- . مرتضی مطهری، تعلیم و تربیت در اسلام، ص ۳۹۸.

است. (۱) ازدواج کنید؛ زیرا رسول خدا فراوان می فرمودند: «هر که دوست دارد

از سنت من پیروی کند، به ازدواج روی آورد؛ زیرا ازدواج [بخشی] از سنت من است.» (۲) پیامبر در سخنان خود از گشوده شدن درهای رحمت آسمانی و وزش نسیم احسان و فیض الاهی، به هنگام ازدواج، خبر داده است. (۳)

زوج جوان به دلیل مصونیت از آلودگی ها و انحراف شهوانی، جایگاه والایی نزد خداوند دارند؛ تاجایی که خوابشان برتر از انسان مجردی است که روزها روزه می دارد و شب ها برای عبادت بیدار می ماند. (۴) پیامبر خدا عبادت پسر و دختر ازدواج کرده را برتر از نماز مجردی

ص: ۴۳

۱- همان، ص ۲۵۱.

۲- بحار الانوار، ج ۱۰، ص ۹۳.

۳- یُفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ بِالرَّحْمَةِ عِنْدَ النِّكَاحِ، نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۱۵۲.

۴- پیامبر: الْمَتْرُوجُ النَّائِمُ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْعَزْبِ، سفینة البحار، ج ۱، ص ۵۶۱.

می دانند که شب و روز خود را به پرستش سپری می کند. (۱) از این رو هرگاه یکی از یارانشان ازدواج می کرد، پیامبر «کامل شدن دین» او را بشارت می دادند. (۲) بی تردید، کامل شدن دین فرد را نیز می توان جلوه ای از لطف خدای دانست.

عشق، مصاحبت و دستیابی به انتظارات را سه دلیل مهم برای ازدواج شمرده اند. این هشدار، به والدین محترم شما و پیامی به خودتان است که پیامبر روزی بر فراز منبر رفتند و فرمودند: «ای مردم، جبرئیل از سوی [خداوند] لطیف آگاه، نزد آمد و گفت که دوشیزگان، به سان میوه ها بر درخت اند: اگر میوه پخته شود، اما آن را نچینند، آفتاب تباهش می سازد و باد، آن را می پراکند. همچنین، اگر دوشیزگان به سنی رسند که آنچه را زنان [از مسائل جنسی] می فهمند، دریابند، دارویی جز ازدواج برای آنان نیست؛ در غیر این صورت، از

ص: ۴۴

-
- ۱- . رَكَعَتَانِ يُصَلِّيهِمَا مُتَزَوِّجٌ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ رَجُلٍ عَزَبَ، يَقُومُ لَيْلَهُ وَ يَصُومُ نَهَارَهُ، شَيْخ طَوْسِي، التَّهْدِيبُ، ج ۷، ص ۲۳۹.
 - ۲- . امير مؤمنان: لَمْ يَكُنْ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ يَتَزَوَّجُ إِلَّا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: كَمَلَّ دِينَهُ. تمیمی مغربی، دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۹۰.

۱۳. از ارزیابی خود غفلت نکنید.

همواره به ارزیابی خود پردازید و پیش از آنکه دیگران، شما را ارزیابی و نقد کنند، خویشتن را محاسبه کنید؛ زیرا، زیرک ترین زیرکان کسی است که پیوسته خود را ارزیابی کند.(۲) پیامبر می فرمودند: حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسِبُوا وَ زُنُوفًا مِنْ قَبْلِ أَنْ تُزَنُوفُوا. (= به

حساب خود رسیدگی کنید، قبل از اینکه به حسابتان رسیدگی شود و خود را ارزیابی کنید، قبل از اینکه شما را ارزیابی کنند).(۳) ارزیابی خویشتن و دست یافتن به زوایای پنهان شخصیت،

ص: ۴۵

۱- طوسی، تهذیب الاحکام، ج ۷، ص ۳۹۸.

۲- بحارالانوار، ج ۹۲، ص ۲۵۰.

۳- ابن طاووس، محاسبه النفس، ص ۱۳.

موجب می شود که نسبت به خود، احساس اطمینان بیشتری کنید. (۱) اگر نقطه ضعفی دارید، به آن توجه کنید و در ازبین بردن آن، بکوشید. یک حلقه ضعیف در زنجیر خطر بزرگی برای تمام زنجیر است؛ پس خود را ارزیابی کنید و حلقه های قوی را به هم متصل کنید.

بهبتر است براساس معیارهایی که در اختیار دارید، خود را بسنجید؛ مثلاً- تعیین میزان وفاداری به قول ها و وعده ها، پایان دادن به کارها در وقت مقرر، عمل به تعهدات، به پایان رساندن اموری که نیمه کاره رها شده اند، وارسی کردارها و رفتارها و اعمال فردی و عبادی و اجتماعی.

ص: ۴۶

۱- چگونه بر خویشتن مدیریت کنیم؟، ص ۳۸.

برای مطالعه بیشتر

زن و بازیابی هویت حقیقی، آیت الله خامنه ای.

آنچه یک جوان باید بداند (ویژه دختران)، رضا فرهادیان و بتول فرهادیان.

زن، مرتضی مطهری، از مجموعه چلچراغ حکمت.

پوشش و حجاب، مرتضی مطهری، از مجموعه چلچراغ حکمت.

احکام ویژه بانوان، سیدمجتبی حسینی.

ص: ۴۷

بسمه تعالی

هَلْ يَشْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ ه. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
 ۲. ارتباط با مراکز هم سو
 ۳. پرهیز از موازی کاری
 ۴. صرفا ارائه محتوای علمی
 ۵. ذکر منابع نشر
- بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه
۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی
۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و ...
۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...
۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com
۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ...
۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی
۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...
۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)
۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)
۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و ... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نمایم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

